

د گوانتانامو
د زندانیانو پیغام

يادونه:

- د دې رسالې په اړه خو خبرو ته د درنو لوستونکو توجه رااړو:
- دا د هغه افغان بندي رښتونې قصه ده چې لاهور ته د شخصي کار لپاره تللی وو، پاکستانې پوليسو ونيولو، پيسې ئې ترې وغوښتې، ده ئې توان نه درلود، له سخت تعذيب او خورولو وروسته ئې امريکايانو ته وسپارو، هغوی هم د ده په وهلو او تعذيب سترې شول، بگرام او بيا ئې گوانتانامو ته انتقال کړ، دېرش مياشتې پرې تېرې شوې، په دې دوران کې ئې ډېر څه وليدل او واورېدل، او ډېر د پردې شا ته حقايق ورته څرگند شول، چې هغه په دې رسالې کې لوستلی شئ.
  - دا تر ټولو لومړی کتاب دی چې د گوانتانامو د زندانيانو په اړه ليکل شوی، په دې اړه نور کتابونه تر دې وروسته ليکل شوي او ډېر ئې له دې نه تقليد يا استفاده کړې.
  - تر اوسه درې ځلي چاپ شوه، هر ځل چې بازار ته وتلې ډېر ژر پېرل شوې او د بيا چاپ ضرورت ئې احساس شوی.
  - نوموړې بندي خپل خاطرات او د سترگو ليدلي واقعات ورور حکمتيار ته ليکلي او هغه د دې رسالې بڼه ورکړې.

بسم الله الرحمن الرحيم

مسيحي ديموڪراسي مي په گوانتانامو کي وليده

زما کورنۍ په پېښور کي اوسېږي، لاهور ته په يوه کار پسې تللی وم، د شپې ناوخته له يوه ملگري سره په ريكشه کي د يوه دوست کره تلم چي ناڅاپي د لاهور پوليسو ريكشه ودروله او پلټنې ئې پيل کړې، په دې ورځو کي هر د ږيري او پگړۍ خاوند ته د شک په سترگه کتل کيدو، مخصوصاً چي هغه به پښتون وو، امريکا د تروريزم په ضد جنگ اعلان کړی وو، د نړۍ ټول هيوادونه ئې گوانبل چي يا به د تروريزم په ضد روان جنگ کي د امريکا ترڅنگ ودرېږي او يا خو به ئې واشنگټن د تروريستانو ملگري گڼي، د مسلمانانو په نيولو کي پاکستان او ايران په خپلو کي سيالي کوله، نن به اسلام آباد اعلان وکړ چي تر اوسه ئې پنځه سوه تروريستان

نيولي او امريکايانو ته ئې سپارلي، سبا به له تهران نه دا اعلان تر غوږ شو چي مونږ تراوسه پنځه سوه پنځوس د القاعدې غړي نيولي او خپلو خپلو هيوادونو ته استولي، اوس نو په پاکستان کي هر د ږيرې خاوند مسلمان، تروريست گنل کيدو، د پاکستان حکومت غوښتل امريکايانو ته ثابتہ کړي چي په دې جنگ کي تر هر چا مخکي او په لومړي کړنبي کي د تروريستانو په خلاف جنگېږي، د وزيرستان جگړو او په پرويز مشرف څو بريدونو خو دا جگړه مزيد تونده کړه، په هر صورت موږ ئې تاني ته بوتلو او کړي شپه مو تروهلو ټکولو لاندې تيره کړه، سهار ئې په دې شرط د پريښودو وعده راکړه چي لس زره کلداري ورکړو، مونږ چي څه لرلې هغه ئې د نيولو په سر کي زمونږ له جيونو وايستې، او اوس ئې نوري هم غوښتې، خو زمونږ وس نه رسېدو، په لاهور کي مو داسې څوک نه پيژاندو چي له هغه ئې پور کړو، متوجه شوو چي دا پوليسان شيعه دي، کله مو داسې گومان کاوو چي ښايي د مذهبي تعصب په وجه له مونږ سره دا زور زياتی کوي او دومره مو ځوروي، دا گومان مو هلته زيات شو چي پر مونږ ئې د سپاه صحابه تور ولگاوو، دا په داسې حال کي چي پوهېدل مونږ افغانان يو نه پاکستانيان، او د سپاه صحابه په تنظيم کي افغانان نشته، بيا مو له ځان سره ويل: دا ولې په افغانستان او عراق کي هم شيعه له امريکايانو سره د مسلمانانو په ضد ملگرې شوي او په پاکستان کي هم، د وزيرستان د مسلمان او مظلوم ولس په ضد د فوځي عملياتو قومنده هم يوه شيعه جنرال ته سپارل شوې، او د FBI تر قومندې لاندې چي کوم

پاکستاني پوليس او کومانډو د مخالفينو د نيولو عمليات ترسره کوي، هغوی هم شيعه دي، دا څنگه په تيرو صليبي جنگونو کي هم دوی له دښمن سره يو ځای شوي وو او اوس هم، آيا د دې وجه د دښمن زيرکتيا ده چي په هرځای کي اقليت د اکثريت په ضد استخداموي او که د دغو سفاهت او روند تعصب چي د خپل ولس او خپل ورور په ضد له دښمن سره لاس يو کوي؟! په هر صورت زمونږ دښمن بل دی، او دا خو هسې د هغه اصلي دښمن ذليل خادمان دي. ما ورته وويل: زما اسناد وگورئ، زه افغان يم او له هيڅ پاکستاني تنظيم سره هيڅ اړيکي نلرم. هغوی راته مخ کړ او وئي ويل: گ ښه نو ته حتماً د القاعده غړي ئې!! بيا ئې موږ د سی آی آی پوليسو ته حواله کړو، درې ورځې مو هلته تر سختو وهلو ټکولو لاندې تيرې کړې. خو هغوی نه پر مونږ کوم جرم ثابت کړی شو او نه ئې په وهلو ټکولو له کومې ډلې سره زمونږ اعتراف ترلاسه کړی شو، مونږ ئې بيرته همغې تانې ته ولېږلو، پوليسانو بيا هم د پيسو غوښتنه کوله او مونږ ئې پدې ډارولو چي که پيسې ورنه کړو نو فوځ ته مو حواله کوي، شل ورځې ئې تر راز راز تعذيبونو، گواښونو او وهلو ټکولو لاندې وساتلو، دا خو لا څه کوئ چي هره ورځ به راتلل او زمونږ په مخکي او زمونږ د مزید ځورولو لپاره به ئې صحابه کرامو ته ښکښلې کولې. شل ورځې وروسته مو کنل چي يو تور جيپ راغی او له هغې څخه څو تنه چي ښې ډيرې ئې درلودې او ظاهراً متشرع او د کوم اسلامي تنظيم غړي معلومېدل را کوز شول، ورپسې څو کسه ټوپک والا هم راکښته شول، موږ چي دوی وليدل او

دا راته معلومه شوه چې زموږ لپاره دلته راغلي نو ډير خوشحاله شوو او گمان مو وکړ چې بسايي د کوم اسلامي تنظيم غړي به وي او زموږ د خلاصون لپاره به راغلي وي، کله چې هغوی زموږ خواته اشارې کولې او زموږ په رابطه ئې د پوليسانو سره خبرې کولې نو زما پوخ يقين شو چې همداسې به وي، او نور به زموږ د زحمت شپې ورځې ختمې شوې وي، هغوی زموږ په طرف راغلل، خو له رسېدو سره سم ئې زموږ سترگې وتړلې او لاسونه ئې تر شاته راوتړل، بيا ئې همدې جيب ته پورته کړو، لږ مزل وروسته ئې د يوه کوچني زندان په داسې اطاقونو کي واچولو چې تقريباً يو متر ئې عرض او يو نيم متر ئې اوږدوالی وو، ډير گرم، نه ئې خراغ درلود او نه ئې بهر ته د رڼا او هوا د وتو ننوتو کومه چوله، تشناب ئې نه درلود، د ضرورت رفع کولو لپاره ئې يو سطل د اطاق په کونج کي کيښود، شپه مو تيره کړه، سبا تقريباً نهه يا لس بجې وې چې څلور کسان راغلل، زما سترگې ئې راوتړلې او لاسونو ته ئې ولچک راواچول او له دې ځايه ئې وباسولم، لږه شيبه وروسته ئې په يوه لوی اطاق کي زما سترگې راخلاصي کړې، په اطاق کي تقريباً لس کسان ناست وو، ټولو ږيري درلودې او عامي شخصي جامې ئې اغوستې وې، داسې نه معلومېدل چې دوی به فوځيان وي، خو وروسته د دوی په هکله دوه خبرې راته معلومې شوې، يوه دا چې دوی د فوځ د استخباراتو غړي دي او دوهمه دا چې دوی هم شيعه گان دي. د دوی يوه کس چې په پښتو ئې سمې خبرې کولی شوې، ما ته وويل:گ د انسان په ژبه در سره وغږېږو او که د حيوان؟ ما ورته

وویل: زه خو انسان یم او د انسان په ژبه پوهېږم نه د حیوان، هغه وخنډل او په ډیره مینه ئې راته وویل: دلته کښینه، پوښتنه ئې وکړه چې چای څښي؟ ما وویل: نه مننه، هغه قلم راواخیست او ماته ئې وویل: گ ته وایه او موږ به ئې لیکو، ما ورته وویل: څه ووايم؟ هغوی وویل: موږ ته د عربانو، طالبانو او نورو مخالفینو کورونه راوښییه، موږ له تا سره هیڅ مشکل نه لرو، یوازې دا معلومول غواړو چې تاسو زمونږ دوستان یئ که نه، که هغه خلك راوښیئ چې زمونږ ملك ته مشکلات جوړوي نو تاسو به زمونږ دوستان وئ، هسې هم زمونږ او ستاسو هدف یو دی، موږ او تاسو په گډه جهاد کړی اوس به ئې هم کوو، د مخالفینو په هکله به هم په گډه معلومات راغونډوو!! ما ورته وویل: ما ته خو نه د کوم عرب یا طالب کور معلوم دی او نه داسې کور چې په هغې کې عربان او د نورو مجاهدینو مشران پټ وي، زه په دې باره کې هیڅ معلومات نه لرم او هیڅوک نه پیژنم. له همدې خبرې سره دوی خپلو کسانو ته اشاره وکړه او زه ئې بل اطاق ته بوتلم، هلته یو کټ پروت وو، په دې کټ ئې کلک وتړلم او سملاسي ئې زما پر وهلو پیل وکړ، هغوی ځینو په کیبل، ځینو د بانس په لرگي او ځینو په داسې پایپ وهلم چې په منځ کې ئې زنځیر وو، د دوی ظاهري څیرې او قیافې د ملتزمو مسلمانانو غوندې وي، اوږدې گیري، واړه بریتونه، او په جیبونو کې ئې مسواکونه، خو زړونه ئې تر لیوانو او یهودانو هم سخت، ما په خپل ژوند کې نه داسې بې رحمه انسانان لیدلي وو او نه مې په خیال کې تیرېده چې انسان به دومره هم بې رحمه کیدی

شي!! خو خو ځله راباندې بې هوشي راغله، هر څومره چې به مې له دوی نه د رحم غوښتنه کوله او الله او رسول (ص) به مې ورته شفيع کاوو، همدومره به د دوی قهر او غيظ لازياتېدو، تقريباً د شپې يوولس بجې ئې زه بير ته همغه اطاق ته بوتلم، دوې ورځې وروسته ئې بيا وروغوښتم، بيا همغه وينا، گواښونه او وهل ټکول وو، بيا هم پر ما خو ځلې بې هوشي راغله، د شپې دولس يا يوه بجه ئې له لاسونو او پښو ونيولم او په خپل اطاق کي ئې واچولم. له يوې ورځې وقفې نه وروسته ئې بيا همغه اطاق ته بيولم، چې مخکي ئې وروستی وم، همغه کسان ناست وو، زما حالت ډير خراب او بې سيکه او بې سده غوندي وم، نه سم تلی شوی او نه سم ودرېدی، په دې حالت کي زما په ليدو سره ټول په خندا شول او راته وئې ويل: اوس خو به انسان شوی ئې که نه؟ ما ورته وويل: له الله نه وو پرېږئ، پر ما رحم وکړئ، هيڅ گناه مې نه ده کړې، له هغو کسانو هيڅ خبر نه يم چې تاسو ئې له ما نه پوښتنه کوئ، په دې وخت کي ئې يوه کس ته گوته ونيوله او راته وئې ويل: دا سړی وينې، څرنگه سړی در ته معلومېږي، مسلمان که نامسلمان؟ زه هغه ته ځير شوم، سره بخونه ږيره او شنې سترگې ئې وې، ظاهر ئې په شريعت برابر، له ځيرې او جامو نه مسلمان معلومېدو، په فارسي غږېدو، پښتو ئې هم زده وه او په اردو ئې هم خبرې کولی شوې، دا گومان مې پرې راغی چې ښايي د پنجشير او د شورای نظار غړی به وي، ما وويل: ما ته خو ښه سړی او مسلمان برينې، هغه راته وويل: هو دا مسلمان دی، خو که موږ همدا اوس ده ته ووايو چې خپلې خویندې راوله او ناروا

عمل ورسره وکړه هغه ئې مني او که ورته ووايو چې خپله بنځه راوله چې دا ناست کسان ورسره بد عمل وکړي مخالفت نه کوي، خو هغه زموږ د سترگو تور دی، موږ له تا نه داسې غوښتنې نه کوو، يوازې دا درنه غواړو چې له موږ سره ملگرتيا او مرسته وکړه، هم به آزاد شې، هم به له دې تکليفونو نه خلاص شې، او هم به دې مونږ ښه ونازوو، بيا هماغه سورپيري سړي راته مخ کړ او د نصيحت په توگه ئې راته وويل: وروره اوس مجبوري ده، رښتيا ووايه او ځان له دې مصيبت نه خلاص کړه!! ما وويل: ستا له خوا خوږي نه مننه، خو زه داسې څه نه لرم چې دوی ته ئې ووايم او ځان پرې خلاص کړم، که له ما سره څه وی نو آيا له دغو عذابونو سره سره مې هغه پټ ساتلی شوی، که په دروغو څه ورته ووايم، نو سبا به دوی ته څرگنده شي چې ما ورته دروغ ويلي وو، زما له دې وينا سره سم، دې بې رحمو خپلو کسانو ته اشاره وکړه او زه ئې په څلورو کسانو راوښولم، جامې ئې رانه وايستې، د ټولو په مخکي ئې برينډ کړم، ټولو په ما مسخري کولې، په خپلو کي ئې کرس کرس خندل، بيا ئې په همدې حالت کي پښو ته پړی راواچاوو او له چت نه ئې راڅوړند او تر وهلو لاندې ئې ونيولم، دا ځل ئې تر مخکي نه هم زيات ووهم، په داسې وخت کي ئې وهل بس کړل او له چت نه ئې راکوز کړم چې نور نو زه بې سده وم، نه مې خبرې کولی شوی او نه مې چيغې وهلی شوې، دا سخته ورځ په سختو دردونو او زگيرويو کي راباندې تيره شوه، نږدې يوه مياشت ئې له ما سره همدا لوبه کوله، يوه دوه ورځې وروسته به ئې دلته راوستم او تر مخکي به ئې لازيات او تر نويو

نویو عذابونو لاندې نیولم، داسې عذابونه چې زما قلم ئې له لیکلو عاجز دی، دا ارمان به مې کاوو چې کاش د دوی په ځای د وړو لیوانو په منگولو کې پریوتی وی، کاش کوم ستر مار چیچلی وی، دا خو تر لیوانو ډیر بې رحمه دي، د مظلومانو له وهلو، دارلو او ځورولو نه خوند اخلي، چیچل ئې نه ختمېږي، زهر ئې درد لري خو فوري مرگ نه، یوه میاشت وروسته او په داسې وخت کې چې زه نور له خوځېدو او حرکت نه لوېدلې وم، دې ته نږدې شوی وم چې خپل حواس او اعصاب له لاسه ورکړم، راته وئې ویل: گ څو کسه میلمانه راغلي، غواړي تا وگوري، د دوی خبره پر ځمکه مه اچوه، ستا خیر په دې کې دی چې هغوی ته مثبت ځواب ورکړې، همکاري وکړې، مشکل به دې حل شي، پام کوه چې له مرستې نه انکار ونه کړي که نه نو بیا به د تل لپاره پېښمانه وې، له دې نصیحتونو نه وروسته ئې زه بل اطاق ته بوتلم، هلته دوه امریکایان ناست وو، یوه بنځه او یو نارینه، هغوی د ترجمان له لارې ما ته وویل: گ مورډ ته رښتیا ووايه، د حکمتیار، ملا عمر او اسامه په هکله معلومات راکړه، تا به خوشي کړو، له رنگ نه دې ښکاري چې ډیر ځورېدلې ئې، مورډ به دې ضمانت وکړو او آزاد به شي. ما دوی ته وویل: باور وکړئ چې زه په دې هکله هیڅ معلومات نه لرم، زه ئې د لارې نه راوستی يم، ما یوه شپه هم په کوم سنگر او تنظیم کې نه ده تیره کړې، زه به څنگه د عربانو، اسامه، ملا عمر او حکمتیار د اوسېدو له ځایه خبر وم؟ که له ما سره د دوی په هکله کوم معلومات وی نو خامخا به مې مخکښو تحقیق کوونکو ته ورکړی وو، د دومره عذابونو په وړاندې

څو مقاومت کولی شي؟ بيا ئې ټينگار وکړ چې ضد مکوه، همدا دې د خلاصون لار ده، خو کله چې دوی له مانه مایوسه شول زه ئې بېرته فوځيانو ته حواله کړم، هغوی ډير په قهر شول او دا ځل ئې د نورو ځلونو په نسبت ډير وکړولم، دا ځل راباندې داسې حالت راغی چې پښو نه فلج شوم او بولي مې په اختيار کي نه وې او ما ئې د ټينگولو توان نه درلود، بيا ئې ډاکټر راته راووست او زما تداوي ئې شروع کړه، خو لدې سره هم تعذيب روان وو، هغوی په دې حالت کي نه وهلم، خو نوري شکنجې ئې راکولي، لکه بې خوبې دين او شريعت ته بنکنځلي او سپکاوی، صحابه وو ته بنکنځلي، دا سلسله روانه وه.

دا ټوله صحنه داسې راته بنکارېده لکه دا فوځيان چې ټوله خواري د دغو په اصطلاح ميلمنو لپاره باسي، د پاکستان اصلي واکمنان دغه ميلمانه دي، فوځ او پوليس د دوی په خدمت کي، زمونږ نيول، وهل او ځورول د دوی د خوشحالولو لپاره، د وزيرستان جنگ او پر بې گناه خلکو بمونه وروول د دوی په امر او د دوی د راضي کولو لپاره، داسې مې گڼله لکه زه چې کوم بنکار شوی زخمي سوی وم، دا ميلمانه زما بنکاريان او دا فوځيان د دوی بنکاري سپي. دا خبره د يادولو ده چې کله ما دا رساله ليکله نو د خبري رسنيو له لارې د واشنگټن پوسټ په هغه کاریکاتور گرم بحثونه او تبصرې رواني وې چې پاکستاني چارواکي ئې د بنکاري سپي په څير انځور کړي وو، کاریکاتور بښي چې يو بنکاري سپي د ابوالفراج په پښه خوله لگولې ده او امریکائي افسر ورته وائي: د

ابوالفراج له نيولو وروسته اوس د اسامه وار دی!! گورئ چې يوازې ما ته نه بلکي امريکايانو ته هم هغه کسان د بنکاري سپيانو په څير بريښي چې د څو ډالرو لپاره مسلمانان نيسي او دوی ته ئې سپاري!! له دغو خبرو نه زما انتباه دا وه چې بنابي د کشميري مجاهدينو په هکله به هم دغه کسان د امريکايانو له لارې هندي چارواکو ته معلومات ورکوي، او د همدې لپاره په دې وروستيو کي د کشميري مجاهدينو ډير غړي ونيول شول او ډير ئې په شهادت ورسېدل، دا لړۍ له هغه وروسته تونده شوه پاکستان FBI او CIA ته دفترونه ورکړل، هر چا ته دا خبره معلومه ده چې امريکايان کشميري مجاهدين هم تروريستان گڼي او تل له اسلام آباده غواړي چې له دوی سره مرستې بندي کړي.

يوه شپه يو کس زما اطاق ته راغی، داسې بنکارېدو لکه چې مخکي مې چيرته ليدلی وي، غالب گمان مې دا وو چې په افغانستان کي مې ليدلي وي، له قد نه لوړ وو، کالي ئې سپين او ډيره ئې توره وه، له سلام ويلو سره داخل شو، ما د سلام ځواب ورکړ، په فارسي ئې خبرې شروع کړې، په نرمه لهجه او په مينه مينه غږېدو، ما په تيرو دوو مياشتو کي نه په مينه خبرې اورېدلې وې او نه په نرمه لهجه، تل مې گواښونه، بنکنځلې، ستغې ستورې خبرې اورېدلې وې، د داسې چا په انتظار کي وم چې زما خبره په سره سينه واوري او ما ته د ويلو فرصت راکړي، ده زما خبرو ته غوږ ونيوو، ظاهراً زړه سواندی بنکارېدو، زه ډير ژوبل ووم، د حرکت نه وم، پښې مې فلج غوندي وې، زغم مې پای ته رسېدلی وو، او بنکي مې

له سترگو توئې شوې، او په ژړا ژړا کي مې د خپلې بې گناهي قصه ورته پيل کړه، زما مظلوميت او پريښانه حالت هغه هم په ژړا کړ، راپورته شو، او په داسې حال کي چي په سترگو کي ئې اوبښکي رغېدې، زه ئې پر سر او مخ ښکل کړم او راته وئې ويل: صبر وکړه، نور به تا څوک نه وهي، خير دى، الله (ج) به تا ته اجر درکړي، بس دا يوه ابتلا وه، له صبر نه پرته بله چاره نشته، نور نو ستا خلاصون ډير نژدي شوى، بيا ئې راته وويل: اوس به له ما سره دلته نږدې لاړ شې، هلته څوک ستا ليدل غواړي، کله چي روانېدو نو زما سترگې او لاسونه ئې راوتړل، بيا ئې يوه لوى اطاق ته داخل کړم، هلته مې په انگليسي خبرې واورېدې، گمان مې وکړ چي ښايي بيا همغه امريکايان وي، چي سترگې ئې راپرانيستي، ومې ليدل چي خبره همداسې وه، دوه امريکايان، يو نارينه او يو ښځينه په کرسيو ناست وو، هغوى زما عکسونه او د گوتو نښانونه واخيستل او راته وئې ويل: ته تروريسټ ئې؟ ما ځواب ورکړ: نه زه يو غريب سړى يم، له رکشې ئې راکوز کړى يم، هيڅ جرم مې ندى کړى، له هيڅ سياسي ډلې سره تعلق نه لرم، له هغو خلکو څخه خبر نه يم چي ستاسو تر تعقيب لاندې دي. بيرته ئې خپل اطاق ته ولېږلم، څو ورځې نور هم هلته پاتې شوم، خو پرته له وهلو ټکولو، د تعذيب لړۍ بنده شوې وه، زما پر زخمونو ئې پټۍ ولگولې، دوا ئې راکړه، او په همدې حالت کي ئې څو ورځې هلته وساتلم، بيا يوه ورځ څو کسه مسلح راغلل، زما سترگې ئې راوتړلې، د تورو شيشو يوه موټر ته ئې پورته کړم، تقريباً نيم ساعت وروسته ئې سترگې راخلاصې کړې،

متوجه شوم چې موټر مو د اسلام آباد په لور روان دی، کله چې اسلام آباد ته نږدې شوو بیا ئې سترگې راوتړلې، څه ځنډ وروسته موټر ودرېدو او زه ئې ترې کښته کړم، په یوه لوی اطاق کې ئې سترگې راخلاصې کړې، گورم چې دا مجهز او لوکس اطاق دی نه زندان، دلته هر څه پریمانه دي، ښه خوراک، یخې اوبه، شربت، میوې، لکه چې زه کوم میلمه وم نه کوم معتوب زنداني، له ځان سره مې ویل: ښایي ما خوشي کوي، غواړي زه دا ټول ظلمونه هیر کړم، او د منني له احساس سره له زندان نه ووځم، په دې نه پوهېدم چې دا به یوه بله ابتلاء وي، تر مخکنۍ گ هم سخته، او زما د ایمان او عقیدې لپاره تر مخکنیو ابتلاءاتو هم ډیره خطرناکه، مخکې خو له ماسره داسې څه نه وو چې دښمن ته ئې گټه رسېدی او زه ئې له عذابونو نه خلاصولی شوی، خدای خبر که له ما سره داسې څه وی نو ما به صبر کړی وو که نه، خو د ابتلاء دا دور داسې وو چې یوازې د الله په فضل او پیرزویني ورڅخه بریالی وتلی شوی، خو الحمد لله الحمد الله چې زما مهربان مولا زما مرسته وکړه او په دې سختې ابتلاء کې ئې له ناکامېدو وژغورلم او خپل رب ته تور مخی نه شوم.

د هغې ورځې په سبا بیا یو کس راغی، توره ږیره ئې وه، دریشي ئې اغوستې وه، په فارسي ژبې ئې خبرې کولې، ظاهر ئې د ښه سړي وو، ما ته ئې وویل: نور به ته خپل کور ته لاړ شي، نن به له تا سره څوک گوري، هغوی به ستا د خلاصون پریکړه کوي، چې څه ئې درته ویل هغه ومنه، خبره ئې پر ځمکه مه غورځوه، ستا خیر په همدې کې دی، بیا ئې سترگې او لاسونه راوتړل، په موټر کې ئې

واچولم، له لږ ځنډ وروسته ئې يوه تعمير ته داخل کړم، هلته بيا امريکايان په کرسيو ناست وو، له ما نه ئې تحقيق شروع کړ، زما د شخصي ژوند په اړه ئې تفصيلي پوښتنې رانه وکړې، او د پوښتنو په پای کې ئې راته وويل: که له مونږ سره له مرستې او ملگرتيا ډډه وکړې نو د ټول عمر لپاره به دې زندان ځای وي، نه به دې څوک غږ واورې او نه به دې څوک احوال اخيستی شي، او نه به دې څوک خلاصولی شي، او يا دا چې له موږ سره تعاون وکړه، موږ دا نه غواړو چې ته زموږ لپاره جنگ وکړه، يوازې د څو خبرو معلومات درنه غواړو، موږ تا ته د ژوند ټولې اسانتياوې برابرې وو، موټر، پيسې، کور، بنځه، که غواړې په امريکا کې ژوند وکړې، نو موږ هلته کور او کار درکوو، او که غواړې په افغانستان کې ژوند وکړې نو موږ دلته تا ته ښه کور او په حکومت کې ښه دنده درکوو، د حکمتيار، اسامه او ملا عمر، په هکله معلومات راکړه، چيرې دي او څنگه نيول کيدی شي، موږ ته د عربانو د اوسېدو ځای او ښه راوښيه، عربانو ستاسو وطن وران کړی، دوی هم ستاسو دښمنان دي او هم زموږ، ... ما ورته وويل: زه يو غريب سپری يم، په وس کې مې هيڅ هم نشته، په دې کار کې ستاسو هيڅ مرسته نشم کولی، د دوی د اوسېدو له ځايونو نه خبر نه يم، تاسو راته ووايئ چې زه په داسې حال کې څنگه ستاسو مرسته کولی شم چې نه له دوی سره معرفت لرم او نه ئې د اوسېدو له ځايه خبر يم؟ په ډيره غصه او چت شول او راته وئې ويل: دوه ورځې درته مهلت دی، ښه فکر وکړه، ابدي زندان دې خوښ دی که ښه او هوسا ژوند، که عقل لرې نو له

دې فرصت نه به استفاده وکړې، په همدې سره له اطاقه ووتل، او زه ئې بیرته خپل مخکنی ځای ته بوتلم، هلته بیا هماغه فارسي ژبی راغی او دا نصیحتونه ئې راته پیل کړل چې گوره خپل ژوند مه تباه کوه، زه خو تا ته حیران یم، ولې له خپل ژوند سره لوبې کوي، د دوی خبره ومنه، ته په دې کې څه تاوان کوي،... زه ډیر پریشانه او ډیر ژوبل وم، نه پوهېدم څه وکړم، یوې خوا ته مې کړېدلې مور او پلار او کوچني بچیان او بلې خوا ته د گوانتانامو او سپینز قفسونه، یوې خوا ته دا کړاوونه، او د الله تعالی دربار ته له هیلې پرته ټولې دروازې پر مخ تړلې، د خلاصون هیڅ لار په نظر نه راتلل، بلې خوا ته د وعدو دا زرغونه باغونه، یوې خوا ته پر ایمان ټینګار خو له داسې آزموینو سره چې فولاد ویلي کوي، خو بلې خوا ته د خلاصون زړه راښکونکي وعدې، خو له کفر سره د ملګرتیا په بیه، په همدې اضطراب او پرېښانې کې خوب یوورم، په خوب کې گورم چې د قرآن تلاوت کوم، کله چې راوینس شوم، له پیره دار نه مې قرآن مجید وغوښت، هغه د تفهیم القرآن یو جلد راوور، له پرانیستو سره سم مې سترګې د یو سف د سورې پر دې مبارک آیت ونښتې: رب السجن احب الي مما يدعونني اليه: خدایه! ما ته دا زندان تر هغه څه ډیر غوره دی چې دوی مې وربلې. په دې آیت سره ما خپل ځواب موندلی وو، ما ته قرآن وښوده چې د ایمان لاره کومه ده او په داسې حالاتو کې د ایمان خاوند باید کومه لار غوره کړي، لومړی مې د دې آیت تفسیر او بیا ټوله سوره ولوسته، الله تعالی زما پر زړه یوه داسې عجیبه سکینه او ډاډینه نازله کړه چې زه ئې د بیانولو لپاره

الفاظ نلرم، ډير مطمئن شوم او دا مې يقين شو چي الله تعالى به مې د يوسف عليه السلام په خير له زندانه خلاصوي، سبا چي هماغه سپړي راغی او بيا ئې همغه نصيحتونه راته شروع کړل، نو ما ورته وويل: له ما نه هيڅ طمع مه کوئ، زه هيڅ څوک نه پيژنم، زه ستاسو د پوښتنو لپاره هيڅ نوی ځواب نلرم، له همدې خبرې سره هغه له اطاقه ووت، او له لږ ځنډ نه وروسته پيره دار راغی، توره خلته ئې زما پر سر راواچوله، له دې اطاقه ئې خارج کړم او د يوه دهليز يوه اطاق ته ئې بوتلم، په دې دهليز کي اته وړې وړې تورې کوټې وې، هلته نور بنديان هم وو، اکثره ئې عربان وو. دا لومړی ځل وو چي له دوه نيمو مياشتو وروسته د ځان په خير نور بنديان گورم، هغوی هم زما په خير او حتی تر ما ډير زيات ځورول شوي، او همدا لومړی ځل وو چي په دې مودې کي مې پر هغه چا سترگې نښلې چي ظاهر او باطن ئې د مسلمان دی، له دې نه مخکي مې د کفر په خدمت کي منافق مسلمانان ليدل او د ده امريکايي افسران، د دواړو په زړونو کي له اسلام او مسلمانانو سره سخته کينه او نه پخلا کيدونکي دښمني.

په دې ځای کي مې شل ورځې تيرې کړې، دلته وهل ټکول او پوښتنې گوږنې نه وې، په بل لوري د لېرلو لپاره د انتظار شپې ورځې وې، له شلو ورځو وروسته، يو مازيگر، په څلورو بجو ئې موږ ټول چي بنايي پنځه ديرش کسان به وو، په موټر کي واچولو او هوايي ډگر ته ئې بوتلو، دا د پنډۍ کوم عسکري ميدان وو، هلته ئې امريکايي فوځيانو ته تسليم کړو، باور وکړئ چي پر خپل ځان

مو هومره ترجم نه راتلو لکه پر پاکستانی فوځيانو، دوی امریکایانو ته داسې لاس پر نامه ولاړ وو لکه یو ذلیل غلام د یوه مغرور بادار په وړاندې!! د دې دردوونکي حالت په لیدو سره مې اوبنکي په سترگو کي ورغږېدې چې دا دی نن پاکستان، دا د اسلام قلعه، اوس د صلیبي ځواکونو په یوې نظامي اډې بدل شوی او فوځ ئې د امریکایانو تر قومندې لاندې د اسلام او مسلمانانو په ضد جنگېږي!! ما ته د امریکا د اتارني جنرل هغه خبره مخې ته ودرېده چې ویلي ئې وو: پاکستانیان دې ته تیار دي چې خپله مور هم په لس ډالره وپلوري!! ما خپل کمونست روښان فکران لیدلي وو، د روسانو د خوشحالولو لپاره چې هغوی له خپل ولس او هیواد سره څه کول هغه مې لیدلي وو، خو د پرویز مشرف ملگري روښان فکران مې نه وو لیدلي، اوس پوه شوم چې روښان فکران په هر ځای کي او هر هیواد کي ورته خلک دي، څوک چې له خپل ملت نه پردی او د نورو غلام شي او د دوی د خوشحالولو لپاره هر څه ته تیار وي، د دین او هیواد پلورلو ته چمتو وي، نو پر ځان د روښانفکر نوم کیږدي!! گ

دا زما د ژوند یوه عجیبه ورځ وه، لاس پښې مې تړلې، په تذکره کي، او د یوه مړي په څیر امریکایي فوځيانو ته سپارل کیږم، خو روښان فکره مسلمان مې مسیحي دیموکرات ته سپاري، یو منافق مې یوه کافر ته تسلیموي، امریکایانو ډیرې چیغې وهلې، خوښي او نڅا ئې کوله، له دوی سره خپل سپیان هم وو، سپیانو ئې هم غپل، مود ئې په ډیر بد حالت کي طیارو ته پورته کړو، هر یو ئې

په کرسبو پورې په ځنځیرونو کلک کلک وتړلو، سر ته مو امریکایي فوځیان ودرېدل، چې څوک به لږ و خوځېدو نو پر سر به ئې د سوکانو باران جوړ شو، دا لومړی ځل وو چې زه امریکایان په فوځي جامو کې وینم او د دوی دین، مذهب، اخلاق، او دیموکراسي په خپلو سترگو گورم، ما گومان نه کاوو چې امریکایان به دومره ذلیل او رذیل وي، دومره به وحشي او بې رحمه وي، دومره به بد اخلاقه او حیوان صفته وي، او دومره به کم ظرفه او بې زړه وي چې د یوه لاس پینې تړلي انسان له معمولي خوځېدو نه به هم وېرېږي، او داسې وحشیانه عکس العمل به ښيي!!

طیاره د بگرام په هوايي میدان کې کښیناسته، زما گومان دا وو چې دا به کوم بل ځای وي، خو وروسته راته معلومه شوه چې دا بگرام دی، په بگرام کې مو هم ولیدل چې د امریکایانو د سپبو شمیر تر دوی کم نه وو، سپیانو راته غپل او امریکایانو به په سر سر په سوکانو وهلو، زه تعذیبونو ډیر پیکه کړی وم، په خپلو پښو نه شوی تلی، همداسې ئې په کښولو کښولوگ په یوه انگرې کې واچولم، د خپلو ترجمانانو په واسطه ئې مونږ ته وویل: پام کوئ چې دلته څوک ځان ونه خوځوي، که مو لږ بې ځایه حرکت وکړ نو دا سپي به درپسې خوشې کړو او دوی به مو څیرې څیرې کړي. نیم ساعت وروسته ئې یو یو کس له دې ځایه یوه اطاق ته بوتلو، هلته ئې زموږ د تن جامې څیرې کړې او بیا ئې دریشی راواغوستې او سملاسي ئې دا پوښتنې پیل کړې: حکمتیار دې اخيري ځل چیرې ولید؟ اسامه او ملا عمر دې اخيري ځل چیرته لیدلي؟ دوی چیرې

اوسپري؟ له گوانتانامو نه له راوتلو وروسته مې د بگرام د دغو ترجمانانو په هکله واورېدل چې اته کسان ئې په دې نيولي وو چې د امريکايانو اسرار ئې افشا کړي وو، د دوی په هکله دا خبره د راډيوگانو او ورځپاڼو له لارې خپره شوه چې په دوی باندې امريکايانو په گډه جنسي تيري کړي او هومره ئې رېرولي چې ځينې ئې مړه شول!!

په بگرام کې د امريکايانو چلند او د دوی وحشت او بربريت تر لاهور او اسلام آباد نه کم نه وو، دلته زندان په هغه يوه لوی انگرې کې وو چې د روسانو له وخت نه پاتې شوی، امريکايانو په دې انگرې کې د ازغن سيم داسې قفسونه جوړ کړي وو چې په هر يوه کې ئې له شلو نه تر دېرشو پورې بنديان اچولي وو، د ټولو په لاسونو او پښو کې ولچک او زولنې وې، دلته د ايف بي آي او او سي آي اي مطلق العنانه پاچايي وه، څارونکي او مامورين ئې اکثراً ښځې، خو هومره بې رحمه، بې حياء او بد اخلاقه چې د نړۍ په هيڅ گوټ کې به ئې مثال ونه مومي، د هغو معلوماتو له مخې به ئې پوښتنې کولې چې له افغاني جاسوسانو او گ منافقينو نه به ئې ترلاسه کول، که څه هم په دې وخت کې دلته د تحقيقاتو په دوران کې د وهلو او ځورولو مخکنۍ لړۍ په دې خاطر بنده شوې وه چې د نړۍ مطبوعاتو ورباندې سختې نيوکې وکړي، د ډيرو کسانو د وژل کيدو راپورونه په راډيوگانو او اخبارونو کې خپاره شول، زړه بورنونکي عکسونه ئې نشر شول، مجبور شول دا سلسله موقتاً بنده کړي، وهل ټکول نه وو خو نور تعذيبونه ډير وو، په شپو شپو خوب ته نه پريښودل،

تر لسو او شلو ساعتو پورې ځای په ځای داسې ودرول چې لاسونه به ئې بر راته تړلي وو، قرآن عظیم الشان ته توهين او سپکاوی، يو له بل سره خبرې او ليده کاته منع وو، د اودس او غسل کولو اجازه نه وه، په پاکستان او بگرام کې په ټولو پنځو مياشتو کې چا د اودس او غسل لپاره اوبه رانکړې، په لوړ غرد قرآنکريم تلاوت منع وو، که چا به سرغړونه وکړه نو سخته سزا به ئې ورکوله، د تعذيبونو يوه بيلگه ئې دا وه چې د بندي يو لاس او دوه پښې به ئې تړلې وې، درانه ځنځيرونه چې وزن به ئې تر دېرشو کيلو گرامو نه زيات وو، په غاړه کې ورواچول، او د ده په خلاص لاس کې به ئې د يوې لويشتې په اندازه وړوکی برس ورکړ، او د يوه لوی ميدان په چارو کولو به ئې وگمارو، هغه خوارکی به په ساعتو ساعتو لگياوو او خولې به ورنه بهېدې، دغو پنځو به ډير ځلې ځانونه کاملاً بربنډ کړل، د بنديانو په خوا کې به ئې په خپلو کې لوبې کولې او پر بنديانو به ئې ملنډې وهلې، پر مصحف شريف به د پاسه کښيناستې، په لغتو به ئې واھو او د توپ په څير به ئې يوې بلې خوا ته غورځاوو، دا پنځه مياشتې ما په تيمم او اکثراً په اشارو لمونځ وکړ، ځان وينځل او جامې بدلول هم نه وو.

دوه مياشتې وروسته ئې يوه ورځ زموږ ډيرې او سرونه راوڅرييل او بيا ئې له دې نه دوه ورځې وروسته د کيوبا په لوري وځوځولو، دا سفر تر ټولو سخت، هيبتناک او له زغم نه پورته وو، څلرويشت ساعتو د طيارې منزل وو، زموږ لاسونه ئې په ملا پورې دومره کلک راتړلې وو چې ډير لږ مو هم نشوی خوځولی، پښې ئې په

زنځیرونو راتړلې وې، په خپل خپل ځای ئې هر یو داسې کلک کلک تړلی وو چې د بدن هیڅ غړی ئې نشو خوځولی، داسې دستکشي ئې راواغوستې چې خپلې گوتې مو نشوی خوځولی، پر سترگو ئې پټې راولگولې، او غوږونه ئې رابند کړل، نه مو څه لیدی شو او نه څه اورېدی، زما حالت ډیر خراب وو، د ناستې توان مې نه درلود، زه ئې په یوه تذکره کې ځملولم او بیا ئې په زنځیرونو هملته وتړلم، د زنځیر وزن ډیر زیات وو، ډیر زیات ئې ځورولم، خوله، سترگې او غوږونه ئې په داسې څه راته تړلي وو چې ډیر ئې ځورولو، سا مو سمه نشوی اخیستی، په طیاره کې ډیره یخني وه، دومره په تکلیف وو چې په وار وار مو دا دعا کوله چې یا الله دا طیاره راوغورځوي او مونږ له دې کړاو نه وژغورې، تر دې په مرگ راضي وو، تر دې په سل کاله بند راضي وو، دا یوازې زه نه وم چې دې حالت ته رسېدلی وم، هر یو همداسې وو، هر یوه د سفر په پای کې نورو ته همدا ویل چې هلته مې حتی د طیارې د سقوط دعا کوله. کله چې گوانتانامو ته ورسېدو، او له طیارې ئې راکوز کړو، د هغه ځای ساتونکو امریکایي فوځیانو د بري داسې چيغې، نارې سورې پیل کړې چې تا به وېل مسکو یا پیکنگ د دوی په لاس فتح شوی، ځینې ئې گډېدل او ځینو هسې توپونه وهل، ځینو مونږ گوانبلو او په سوکانو او لغتو ئې وهلو، بنایي هدف ئې دا وو چې خپل رعب راباندې کښینوي، څو ساعته ئې په سره لمر کې ودرولو، د ترجمانانو په خوله ئې په وار وار او په جگ غبراته وویل چې دا مو آخري مسکن دی، له دې ځایه ستاسو بیرته ت او وتل ناشونی دی، د خلاصون

يو ازې يوه لار په مخکي لرئ، او هغه دا چي رښتيا ووايي او له مونږ سره ملگرتيا او مرستې ته چمتو شئ، که نه نو ټول عمر به دلته وي.

زما حالت ډير خراب وو، سختې تېبې نيولي وم، ذهني توازن مې هم له لاسه ورکړی وو، نو ځکه ئې زه د هغه ځای روغتون ته بوتلم. پدې وخت کي پر ما بيهوشي راغله، په ځان پوه شوی نه يم، چي کله په سد شوم ځان مې په يوې لوئې خيمې کي پر يوه کټ پروت وموند، لاسونه او پښې مې تړلې وې، همدا د دې زندان روغتون وو، د ډاکټرانو وضعيت تقريباً ښه وو، خو د سرو عسکرو وضعيت له روغ او ناروغ سره يو شاني بې رحمانه او وحشيانه وو، ما ته ئې په لاسونو کي سيروم لگولی وو او د خولې او پزې له لارې ئې اوکسيجن راکاوو، په همدې حالت کي هم د سي آی اي بې عاطفې او بې رحمه مستنطقين راغلل، د اکسيجن له قطع کيدو سره سم ئې له ما نه پوښتنې پيل کړې، همغه د دوی تلنۍ پوښتنې، چي په لاهور، اسلام آباد او بگرام کي ئې له مونږ نه کړې وې، حکمتيار، ملا عمر، او اسامه چيرته او سپري؟ تا کله او په کوم ځای کي ورسره ليدلي؟ او زما ځوابونه هم همغه پخواني ځوابونه وو. يوه اونۍ وروسته ئې له روغتون نه زندان ته بوتلم، په لومړي سر کي ئې موږ په انفرادي اطاقونو کي چي قفسونو ته ورته وو واچولو، دا قفسونه له کانتينرو نه جوړ شوي وو، د هر يوه اوږدوالی او سوريو سل و اتيا سانتي متره وو، کړکۍ يا دريچه ئې نه درلوده، ديوالونه ئې او سپينيزې پنجرې وې، په ژمې کي ډيرې سپرې او په اوږې کي ډيرې گرمې، دلته هم د بيت الخلا انتظام نه وو، خاص سطلونه به ئې

راکول، خو له بگرامه ئې په دې خاطر وضع بڼه وه چې دلته مو اوبه درلودې. په سر کې دلته هم ډیر سخت قیودات وو، یو بل ته کتل او خبرې کول منع وو، خو بیا د الله تعالی په فضل سره دا قیود مات شول، او هغه هم داسې چې یوه مجاهد ورور درې ځلې یو په بل پسې په خوب کې ولیدل چې پیغمبر علیه السلام ورته وایي: جگ شه اذان وکړه، ده ورته وویل: گ یا رسول الله! د څه شی اذان وکړم؟ په لومړي او دوهم ځل کې څه ځواب نه اوري، خو په دریم ځل پیغمبر علیه السلام ورته وایي: اذان بالفرج: د آزادۍ آذان، دا وخت د شپې دوه بجې وي، دا مجاهد جگ شو او په ډیر لوړ غږ ئې الله اکبر الله اکبر وویل او ورپسې ئې پر ټولو بندیان غږ وکړ چې پورته شی، رحمان خدای ته سجده وکړئ، مور آزاد شوو، مور ټولو د تکبیر نارې اوچتې کړې، له حالت نه سم خبر نه وو، هر چا د بل نعره بدرگه کوله، دغه شور ځوړ امریکایان سخت وارخطا کړل، له کمپ نه ووتل او شاوخوا ئې مورچلې ونيولې، ټانکونه او توپونه ئې مونږ ته مخامخ کړل او په لوډسپیکرو کې ئې نارې کړې چې چپ شی که نه نو د قعله جنگي حادثه به دلته هم تکرار شي، وروڼه چپ نه شول، د لمانځه تر وخته مو چيغې وهلې، امریکایان هم وارخطا وو او نه پوهېدل چې څه وشول، تر لمر ختو پورې له یوې خوا تکبیرونه او له بلې خوا گوانټونونه او تهدیدونه، ورو ورو ټول بندیان په خبره پوه شول، او تکبیرونه بند شول، خو د دې تکبیرونو نتیجه دا شوه چې د زندان هغه مخکنی رعب او سکوت مات شو، په جگ غږ تلاوت او په جهر لمنځونه پیل شول، نور د امریکایانو گوانټونو ته چا

اعتناء نه کوله، يوه مياشت مو په دغو انفرادي قفسونو کې تيره کړه، بيا ئې عمومي زندان ته انتقال کړو، هلته هم وړې وړې کوتيې وې، د قفسونو په څير، هر يو ئې ۱۸۰ په ۱۸۰ سانتي متره کې، دلته په يوه بلاک کې اته څلويښت اطاقونه وو، له کلکو پنجرو او مثلث شکله پريرو جاليو څخه جوړ شوي وو، خو په دې اوسپنيزو قفسونو کې تشناب هم وو او چپرکت هم، خو دلته لوی مشکل د پردې وو، له بهر نه د قفس هر څه له ورايه معلومېدل، مجاهدين له دې اړخه سخت ځورېدل، له دې قفسونو نه ئې په اونۍ کې يوازې دوه ځله د شلو شلو دقيقو لپاره بهر ايستلو، هغه هم يوه بل لوی قفس ته چې سقف ئې د جالۍ وو او د لمر وړانگې به پرې لگېدې، نو دلته به مو په اونۍ کې دغه څلويښت دقيقې لمر په سترگو ليدو، دا لوی قفس تقريباً لس متره په لس متره کې وو، دا د مستنطقينو په اختيار کې وو، ځينو ته به ئې دلته د مختصر سپورت کولو اجازه هم ورکوله، خو په چا چې به غصه وو هغه به ئې له دې نه محروم کړ. د سور پوستو امريکايانو اکثرو له اسلام او مسلمانانو سره سخته کينه درلوده، اسلام ته سپکاوی او د قرآن بې حرمتي به اکثراً د دوی له لوري وو، چې په مقابل کې به ئې بنديانو کلک غبرگون وښود، کله به ئې د تکبير په نعرو او مظاهرو لاس پورې کړ او کله د ډوډۍ نه خوړلو په اعتصاب، د دوی اعتصاب به کله کله ډير اوږد شو، يو ځل خو ئې څو اونۍ دوام وکړ او خبر ئې د نړۍ په مطبوعاتو کې هم په پراخه پيمانه منعکس شو، خو د زندان د وضعيت په بدلولو کې ئې اغيز ډير لږ وو، ځينې عرب مجاهدين خو بيا داسې هم وو چې

کله به ئې لاس بر شو نو پر دغو امریکایانو به ئې برید کاوو، کله به ئې تر پزې او غوږ ونيو او کله به ئې لاس ورتاو کړ، امریکایان زموږ له مظاهرو او د تکبير له نارو نه ډیر وپرېدل، د مظاهرو په وخت کې به له بلاکونو نه ووتل او شاوخوا به ئې مورچلې ونيولې، خو له مظاهرو نه وروسته به ئې په یوه او بله بڼه خپل غچ اخیستو، ډوډۍ به ئې راکمه کړه، (هسې هم ډوډۍ ډیره کمه وه، او هغه هم ډیره خرابه چې تریو بوی به ترې خوت)، او کله به ئې یو کس وایستو او په داسې حال کې به ئې بیرته راوست چې سر، ږیره، بریتونه او وروځې به ئې ورخړیلي وو، دلته زموږ وضعیت داسې وو چې زما وزن له اویاوو کیلو نه پنځه څلوینست کیلو ته راکښته شو، د هر بندي وضع همداسې وه.

د زندان ساتونکي فوځیان په بیلو فرقو پورې مربوط وو، د دوی یوې ډلې د ۹۴ فرقې نښه او بلې ئې پیپسي ته ورته نښه درلوده، د دې فرقې غړي اکثره سور پوستې امریکایان وو چې ډیر بې رحمه، شریر، او وحشي وو او له اسلام او مسلمانو سره ئې سخته کینه وه، یوه بله ډله ئې هسپانیوي توکمه وو، دوی شریف خلک خو ډیر بې زړه وو، له موږ سره ئې ښه سلوک کاوو، له عربانو سره ئې ډیره مینه کوله، زموږ پر حالت به ئې اکثره ژړل، موږ به د افغانستان او عراق حالات ورته بیانول، په دوی کې ډیر کسان مسلمان شول، دوی به چې کله د امریکایانو هغه وحشیانه ظلمونه او په مقابل کې ئې د ورونيو مقاومت ته کتل نو له یوه نه به ئې کرکه او د بل په هکله ترحم او عاطفه ورځ په ورځ زیاتېده، له موږ نه به

ئې پوښتل: دا تاسو په کوم دين ياست؟ په څنگه خدای باور لرئ؟ اسلام څنگه دين دی؟ تاسو د څه لپاره دا ټول کړاوونه پر ځان منلي؟ د اسلام په هکله به ئې ډيرې پوښتنې کولې، داسې به معلومېدل چې د اسلام منلو ته سخت چمتو دي، هسې يوې اشارې او معمولي لارښوونې ته ضرورت لري، ډير ئې مسلمان شول، ډيرو نورو به ئې مونږ ته ويل: تاسو په حقه ياست، او دا خو به هر يوه ويل چې پر تاسو ډير ظلم او زياتی کيږي، په دوی کي ځينې ئې ډير هوښيار وو، د افغانستان په هکله ئې کافي معلومات هم درلود، د هغو افغاني ډلو په هکله ئې هم لږ او زيات معلومات درلود چې له امريکايانو سره ملگري شوي، د رباني او سياف نوم به ئې اخيستو، او دا به ئې ويل چې ولې دوی له يرغلگرو سره يو ځای شول؟ امريکايانو خود د دغو افغانانو له مرستې نه پرته پر افغانستان بريد نشو کولی، ټوله پړه به ئې پر دغو کسانو اچوله، ډير ځله به ئې دا خبره کوله چې کيدی شي امريکا په افغانستان کي د شوروي په برخليک اخته شي، که نور افغانان هم ستاسو په څير وي نو امريکا ته د افغانستان دائمي اشغال ممکن نه دی، دوی د امريکا زوال ډير نږدې گانې، او گومان ئې دا وو چې په افغانستان کي د امريکا ماتې به هرومرو د امريکا په متلاشي کيدو منتج کيږي. د تور پوستو امريکايانو وضعيت هم دوی ته ورته وو، له مونږ سره ئې ډيره خواخوږي ښوده، له سور پوستو نه ئې ډيره کرکه درلوده او د امريکا ماتې او زوال ته په انتظار وو.

امريکايانو بنديان په څلورو برخو ويشلې وو، له هرې برخې

سره ئې بيل بيل او امتيازي چلند کاوو، د اولې درجې بنديانو ته ئې دا تسهيلات ورکړي وو: په اونۍ کې څلور ځلې د سپورت او تفريح اجازه، کمپله، توشک، څادر، کاغدي گيلاس، د غابونو برس او کریم، دوهمې درجې ته په اونۍ کې درې ځلې د تفريح او سپورت اجازه، او له څادر نه پرته پاتې نور پورتنې لوازم، دريمې درجې ته تر دې راکم خو څلورمې درجې هيڅ نه درلودل، بس يو پرتوگ به ئې په تن کې وو.

د ورونيو په منځ کې ډيره مينه، اخلاص او صميميت وو، زندان کور وو، مونږ د دې کورنۍ غړي او په خپلو کې لکه وروڼه، دا نه يوازې يو کور وو بلکې هغه يوه مدرسه هم وه، هم روحاني مدرسه او هم علمي مدرسه، د قرآن درسونه، د عقايدو بحثونه، وعظ او نصيحت، په جمع لمونځونه، خو داسې چې هر چا به له خپل خپل قفس څخه په امام پسې اقتدا کوله، مذهبي اختلافات نه وو، د جدل لپاره مناقشې نه وې، نه رنگ او ژبې سره بيلولې شوو او نه فروعې مذهبي اختلافاتو، هلته داسې کسان راغونډ شوي وو چې د نړۍ د ټولو مسلمانانو په يووالي ئې باور وو، او غوښتل ئې ټول مسلمانان د قرآن په الهي رسۍ سره متحد شي، هلته داسې کسان نه وو چې جدل ئې مذهب وي، او له مذهبي اختلافانو نه تغذيه کېږي، هغه څوک به نورو د امامت لپاره راوړاندې کاوو چې د دې کار لپاره به تر ټولو غوره وو، مهمه نه وه چې دې د کوم هيواد دی، په مخکني قفس کې دی که په منځني يا وروستي کې.

وروسته امریکايانو د ۴ نمبر په نامه نوې کمپ جوړه کړه، دې

کمپ ته به ئې هغه کسان بيول چي څه موده وروسته به خوشي کيدل، په دې کمپ کي بنديانو ته لاندې تسهيلات او امتيازات ورکول کيدل: کافي خوراک، يخې او به، د سرو او گرمو جامو په ځای سپين کالي، د ورځې شپږ ساعته د تفريح او سپورت لپاره فرصت، لس کسان په گډه په يوه اطاق کي اوسېدل، د غسل او رفع حاجت لپاره مناسب ځايونه، د گرمۍ په موسم کي پکي،... پدې کمپ کي څلور بلاکونه وو، او په منځ کي ئې يو پراخ آزاد ميدان، دلته نږدې سل کسان اوسېدل. دا کمپ په اصل کي د دې لپاره جوړ شو چي له وتلو نه مخکي بنديان موقتاً دلته وساتي، د کړاوونو او ځورونو نښي ئې له څيرو نه محوه شي، هم بندي ترڅې ورځې هيرې کړي او هم خبريلان د دوی په څيرو کي د بې رحمانه ځورونو نښې ونه گوري، او هيڅوک دا خبره ونه مني چي وحشي او بې رحمة امريکايانو له بنديانو سره د بشري حقوقو خلاف چلند کړی، د خوشي شوي بندي څيرې ته په پام سره هيڅوک د ده ادعا ونه مني چي په زندان کي ورسره ظلم او زياتی شوی.

دا هڅه به ئې هم کوله چي له دې نه د ځينو بنديانو د اغوا او په خپل دام کي د اچولو لپاره هم استفاده وکړي، دوی ته به ئې ويل: څوک چي مونږ ته رښتيا ووايي، له مونږ سره ملگرتيا وکړي، دې کمپ ته به ئې انتقالوو او هرراز تسهيلات به ورته برابروو. يوه ورځ ئې څلور کسان چي سپينې جامې ئې وراغوستې وې، د خدای پامانۍ په نامه په ټولو بلاکونو وگرځول، دا ئې ويل چي دې کسانو موږ ته رښتيا وويل، دا دی له زندانه آزاد شول او خپل کورته روان

دي!! دا لومړی ځل وو چې د گوانتانامو له زندانه څوڅو خوشي كيدو، خو دا د خوشي كولو د لړۍ پيل وو، هر دوه درې مياشتې وروسته به ئې څه كسان دې نوې كمپ ته وړل او بيا به ئې آزادول. د دې كمپ ترڅنگ ئې د ايكو په نامه يو بل كمپ هم جوړ كړ، چې د سمندر په غاړه وو، او وضعيت ئې ډير هيبتناك وو، هغه كسان به ئې دې كمپ ته بوول چې يا به ئې د تحقيق په دوران كې له خبرو نه ډډه كوله، هيڅ ځواب به ئې نه وركاوو او يا به ئې پر ساتونكو حملې كولې، د داسې كسانو د بڼه ځورولو او مزيد تعذيب لپاره ئې دا كمپ جوړ كړی وو، ما هم دلته څو مياشتې تيرې كړې، د دې كمپ اطاقونه د صندوق په څير وو، دننه ئې مطلقاً تياره وه، د رڼا ورننوتو ټولې لارې او چولې ئې بندې وې، يو له بل نه په ډيره فاصله كې پراته وو، نه مو څه ليدل او نه يوه د بل غږ اورېدو، له دې وروسته ئې د پنځم كمپ په نامه يو بل زندان هم جوړ كړ، د دې كمپ له داخلي وضعيت نه خبر نه يم، دې كمپ ته ئې پنځه اويا بنديان انتقال كړل، شپاړس په كې افغانان او نور اكثره عربان وو، په افغانانو كې لاندې كسان شامل وو:

عزت الله د سروبي د حاجي نصرت زوی، شاولي د قندهار د ضابط جليل وراره، قوماندان چمن، عبدالکريم او محمد نبی د خوست، حاجي روح الله د مولوی جمیل الرحمن وراره د کنړ، ملا فضل او يو په كې هغه تنکی ځوان غازي چې د پل خشتي مسجد ترڅنگ ئې د اشغالگرو په موټر د لاسي بم برید وکړ او څو كسه ئې په كې مړه او ژوبل كړل، نوم ئې سخي پادشاه او معروف په جواد

وو، په ټولو بنديانو کي کم عمره وو، خو ډير زړور او د کلک ايمان خاوند، د ده په ليدو سره به هر چا دا تمنا کوله چي کاش د ده په خير ورور او زوی ئې وي. د پنځم کمپ د بنديانو په هکله چا يو څه او چا بل څه ويل، چا به ويل چي دوی ئې د محاکمې لپاره هلته بيولي، او چا به ويل چي نه د تعذيب لپاره هلته وړل شوي.

په زندان کي ئې يو بلاک بيل او د روميو په نامه ئې مسمی کړ، دا ئې د هغو کسانو لپاره خاص کړ چي دوهمه درجه سرکښ گڼل کيدل، دوی ته به يوازې يو نيکر ورکول کيدو، نه به ئې کميس وو، نه پرتوگ او نه د ځان پټولو نور څه، په ژمې او اوړې کي به برنډ پراته وو، د دوی حالت ډير دردوونکی وو، په تير ژمې کي د ډيرې بيخني په وجه تک تور او بنستي وو، خو باور وکړئ چي د دغه بلاک بنديانو دومره قوي ايمان او مضبوطه اراده درلوده چي ټولو وروڼو به په ډيره درنه سترگه ورته کتل، او د دوی د عظمت په وړاندې به ئې ځان ډير وور گانو، يو ئې هم د بنمن ته تسليم نشو، امریکايانو به چي کله ساتونکي بدلول او نوي عسکر به ئې دلته راوستل نو هغوی ته به ئې د دغو بنديانو په هکله د ډير احتياط او ځان ساتنې سپارښتنه کوله، ورته ويل به ئې چي له دې خلکو نه ځان ساتئ، په هرو شپږو مياشتو کي به ئې ساتونکي تبديلبدل، د دې تبديلي يوه لويه وجه دا وه چي د دوی خواخوږي به ورو ورو له بنديانو سره زياتېده، انساني ترحم او عاطفه به ئې تحريك شوه، له بنديانو سره به ئې ناسته پاسته زياته شوه او د دوی د شخصيت، خبرو، او دعوت تراغيز لاندي به راغلل، ډير ئې مسلمان شول، خو کله چي د

کمپ مسئولین له دې بهیر نه خبر شول، فیصله ئې وکړه چې دا د تبدیلی پروگرام چټک کړي نو په هرو درېو میاشتو کې به ئې نوي ساتونکي راوستل. یوه تور پوستي امریکایي له مسلمانېدو وروسته مونږ ته وویل: که امریکا په افغانستان او عراق کې ماتې وخوره نو مطمئن اوسئ چې د امریکا ډیر خلک به مسلمان شي، مخکي خلک له اسلام نه سم خبر نه وو، د شوروي له ماتې وروسته دې خوا ته د خلکو پام راواوښت، د افغانانو او عراقیانو مقاومت د دوی اهتمام او توجه لازیاته کړه، ډیرو د اسلام په هکله مطالعه، خپرنې او تحقیقات شروع کړل، دوی د امریکا له اوسني نظام نه ستومانه دي، مسیحیت له خرافاتو نه ډک دین گڼي، له کلیسا نه کرکه لري، کشیشانو ته په دې سترگه گوري چې له دین نه ئې دام جوړ کړی، خلک غولوي او له دوی نه پیسې ښکوي، دا دین نه له انساني فطرت سره اړخ لگوي او نه د انسان له عقل سره، له انسان نه ئې خدای جوړ کړی او بیا دا خدای په داسې حالت کې د صلیب د پاسه خورند ښيي چې په لاسونو او پښو ئې میخونه ټکوهل شوي، او وائې چې دا خدای او د خدای زوی دی، خدای به د ده د وینو او قربانۍ په طفیل ټول مسیحیان بڅښي، یعنی د خدای په دربار کې هم عدالت نشته، هلته به هم یوازې هغه څوک بڅښل کیږي چې واسطه لري، جنت د یوه خاص قوم لپاره دی، کشیش د جنت اسناد خرڅوي، د دې دین له مخې به یوازې هغه څوک جنت ته درومي چې کشیش په پیسو راضي کړي، د خدای راضي کول بیا د کشیش کار دی، کوم د عقل خاوند به دا ومني؟ خدای به څنکه داسې بې

عدالتي کوي؟ ځينو خو به په ډير تاکيد او اطمئنان سره ويل چي د امريکا عمر لنډ دی او راتلونکي ئې ډيره تياره!! تاسو له هغه څه نه خبر نه ياست چي په امريکا کي تيرېږي، د امريکا د زوال ټول عوامل مهيا شوي، دلته هومره ظلم او وحشت روان دی چي په کمونيستي نظامونو کي ئې بيلگې نشئ موندلئ، تاسو څه خبر يئ چي له تور پوستو سره په امريکا کي څه چلند کيږي؟ تاسو بنيايي له دې نه خبر نه يئ چي په امريکا کي تر دوه سوه نه زياتې داسې مخالفې ډلې شته چي د دې نظام د ړنگولو لپاره مبارزه کوي!! امريکا بايد تر شوروي نه مخکي په زوال محکوم شوې وي، کمونيزم په حقيقت کي د هغه پانگه وال نظام او هغې کليسا په ضد يو عکس العمل وو، چي همدا نن پر امريکا حکومت کوي، مظلومو کارگرانو غوښتل چي دا ظالمانه نظام نسکور شي او په ټولني کي عدالت قائم شي، کمونيزم د دې نظام د نسکورولو او د عدالت راوستو غږ او چت کړ، او کارگرانو پناه وروړه، د امريکا نظام يوې داسې زړې او کاواکي ونې ته ورته دی چي په يوې تيزې سيلۍ سره به رانسکورېږي.

زما لپاره د زندان يوه خبره تر نورو زياته د حيرانتيا وړ وه، او هغه دا چي دلته مې د مجاهدينو ترڅنگ داسي خلک هک ترسترگو شول چي له امريکايانو سره ئې په ډير اخلاص ملگرتيا کړې وه، په امريکايي حکومت کي شريک شول، او د مجاهدينو په خلاف ئې په هغو عملياتو کي برخه واخيسته چي د امريکايانو تر قومندې لاندې ترسره کيدل!! په دوی کي يو هم حاجي روح الله وو، ده له امريکايانو

سره په کمپاين کي گډ کار کاوو، د مجاهدينو په خلاف عملياتو کي شريک وو، خو په کنړ کي د مقاومت له پيلېدو وروسته امريکايان پرې بد گمانه شول، او دی ئې ونيولو، لومړی ئې بگرام ته او بيا ئې گوانتانامو ته انتقال کړ، په زندان کي زما خوا ته قفس کي اوسېدو، له ده مې ډير څه اورېدلي، چې ليکل ئې له فايدي خالي نه گڼم، په لومړي سر کي ده داسې گومان کاوو چې بنايي امريکايان به ډير ژر په خپلې اشتباه پوه شي او دی به خوشي کړي، هغوی ته ئې دا ويل چې ټول مشکلات حکمتيار راولاړ کړي، تاسو يوازې هغه وخت مقاومت له منځه وړی شئ او پر اوضاع مسلط کيدی شئ چې حکمتيار يا مړ او يا ژوندي ونيسئ، د ده په موجوديت کي امنيت نشي راتلی، ورو ورو پوه شو چې امريکايان ورباندې اعتماد نه کوي، خو سره له دې ئې کونښن کاوو چې امريکايان راضي او قانع کړي!!

کله چې د حزب اسلامي ځينې غړي امريکايانو ته تسليم شول او کابل ته ولاړل امريکايانو زمونږ د ځورولو لپاره دا زيری راوراوو چې د مخالفينو وروستي سنگر هم سقوط وکړ او د حزب اسلامي مهم کسان د کابل له حکومت سره يوځای شول، د دوی هغه عکسونه ئې راوړل او په بلاکونو کي ئې وځړول، چې له خليل زاد او کرزي سره ئې غاړه غړۍ بنودل، مونږ هم په دې سخت خفه وو، اکثر بنديان په دې نه پوهېدل چې دا تسليم شوي کسان هومره وزن نه لري چې مقاومت ته تاوان ورسوي او يا ئې امريکايانو ته کومه گټه ورسېږي، دا هسي نومونه دي، له يوه لست به حذف او په بل کي

ولیکلي شي، نه دا پرې کم شي او نه هغه پرې زیات، حاجي روح الله مې هم لیدو چې په دې کار ډیر خفه شوی، وروسته راته معلومه شوه چې د ده د خفگان وجه بله وه، ده امریکایانو ته ویلي وو چې څنگه مو په دې خلکو اعتماد وکړ؟ امریکایانو ورته ویلي وو چې اوس زموږ پالیسي له مخالفینو نه د معتدلو کسانو رابیلول دي، خو که دغو کسانو په اخلاص سره ملگرتیا ونکړه بیا به ئې ځای دغه زندان وي. حاجي روح الله زما خوا ته قفس کي نږدې درې میاشتې پروت وو، یوه ورځ ئې د خبرو په ضمن کي راته وویل: حکمتیار وگتله، ما ورنه پوښتنه وکړه چې څنگه؟ ده وویل: کله چې د امریکایانو د رات خبره توده شوه، زه له رباني، سیاف، مسعود او ځینو نورو کسانو سره په تخار کي ناست وم، د مجلس په جریان کي سیاف نورو ته مخ کړ او وئې ویل: او خلکو! حکمتیار د امریکا سړی دی، امریکا غواړي هغه پر موږ مسلط کړي، ښه ده چې موږ په خپله له امریکا سره خبره او رابطه وکړو، هم له طالبانو سره د جنگ په اړه اطمینان ورکړو او هم د راتلونکي په هکله، که امریکایانو حکمتیار راوړاندې کړ، خدای خبر چې هغه به له مونږ سره څه کوي؟! ښایي هغه نخږې راباندې وکړي چې په طالبانو به شکر وباسو!! (دا خبرې ئې هسې د نورو د قانع کولو لپاره وکړې، که نه نو له امریکایانو سره لا ډیر د مخه خبره شوې وه) ټول په دې خبره موافق شول، زما گومان دا وو چې سیاف به رښتیا وایي، خو نه یوازې ما ته بلکي ټول ولس ته ثابت شوه چې د روسانو او امریکایانو ملگرې څوک دي، حکمتیار سرلوړی پاتې شو او موږ ته د دنیا او آخرت ذلت او

سپکاوی را په برخه شو!! هغه وگتله، که ژوندی وو نو د افغانستان راتلونکي د ده ده، او که مړ شو نو تاریخ به ئې د یوه ستر مجاهد په نامه یادوي.

زه له دېرشو میاشتو بند نه وروسته د ۲۰۰۵ کال په لومړیو کي له بنده خلاص شوم، کله چي له ورونیو نه رخصتېدم، نو ټولو په جگ غږ راته ویل: زمونږ سلامونه ټولو مجاهدینو مخصوصاً حکمتیار صاحب ته ورسوه، هغوی ته ووايه چي سنگر پرې نږدي، الله به امریکایان هم د روسانو په څیر له ماتې او زوال سره مخامخ کوي. ما د دې لپاره د خاطراتو دا رساله ولیکله چي د گوانتانامو د زندانیانو دغه امانت پیغام ټولو مجاهدینو ته ورسوم. زه د الله په نامه لوړه کوم چي په دې رساله کي مې نه قصداً او عمداً کوم دروغ ویلي او نه کومه مبالغه، په خپلو سترگو لیدلي واقعات او په خپلو غوږونو اورېدلي خبرې مې لیکلي.

د رسالې په پای کي مجاهدینو ته څو توصیې لرم:

- هیڅکله له مهمو اسرارو نه د خبرېدو هڅه او شوق مه کوئ، ځکه کیدی شي د دښمن په لاس کي پریوځئ، د سخت تعذیب په وړاندې صبر ونکړئ شی او هغه افشاء کړئ..
- که د دښمن په لاس کي پریوتې نو دا گومان مه کوه چي د اعتراف په نتیجه کي به ستا کړول او تعذیب راکم شي، که احیاناً په داسې کومې خبرې اعتراف وکړې چي درته معلومه وي نو په دې اعتراف سره ستا کړول پای ته نه رسي، بیا به هم په هغو خبرو تاگ همدومره کړوي چي درته معلومې نه دي خو تحقیق کوونکو ته

وظیفه ورکړی شوې چې له تا نه د هغوی په هکله معلومات ترلاسه کړي. ما په خپلو سترگو ولیدل چې اعتراف کوونکي او اعتراف نه کوونکي یو برابر کړول شوي وو. مستنطقینو ته ویل شوي وي چې څوک به نیسي او کومې کومې پوښتنې به ورڅخه کوي او د تحقیق په وخت کې به کومې کومې سزاگانې ورکوي، د سزاگانو دا کورس په هر بندي باندې تطبیق کیږي، بې خبره کسان په دې طمع دښمن ته اعتراف وکړي چې کیدی شي په اعتراف سره د ده سزا راکمه شي، خو وروسته وروسته پوه شي چې دې اعتراف نه یوازې د ده سزا راکمه نکره بلکې هغه ئې لاهم زیاته کړه.

• اسلام د اضطرار او مجبوریت په حالت کې مسلمان ته د کفر د کلمې ویلو رخصت هم ورکړی، خو د داسې کوم کار کولو اجازه ئې نه ده ورکړې چې اسلام او مسلمانانو ته ئې تاوان ورسپړي، مسلمان باید مرگ ته تیار وي خو داسې خبره دښمن ته ونکړي چې د دښمن په گټه او د اسلام او مسلمانانو په تاوان وي.

والسلام علی من اتبع الهدی
وجاهد فی سبیل الله

مستعار نوم

شفیق خدران

۸۴۱۲۱۵